

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету
29 серпня 2025 року,
протокол №1.

Ректор, голова вченої ради університету, доктор
юридичних наук, професор

_____ Олег ОМЕЛЬЧУК

29 серпня 2025 року
м.п.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА ПЕРЕКЛАДАЧА»
для підготовки на першому (освітньому) рівні
здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавра
за спеціальністю 035 Філологія
спеціалізацією 035.041 Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська
галузі знань 03 Гуманітарні науки

м. Хмельницький
2025

РОЗРОБНИК:

Доцентка кафедри мовознавства, кандидатка
філологічних наук, доцентка

Вероніка ДРОЗДОВА

Доцентка кафедри мовознавства, кандидатка
філологічних наук, доцентка
26 серпня 2025 року

Ольга ПОДОЛЯНЧУК

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри мовознавства
26 серпня 2025 року, протокол № 1.

Завідувачка кафедри мовознавства,
докторка педагогічних наук, професорка
26 серпня 2025 року

Ольга НАГОРНА

Деканеса факультету управління та економіки,
кандидатка економічних наук, доцентка
26 серпня 2025 року

Тетяна ТЕРЕЩЕНКО

ПОГОДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
27 серпня 2025 року, протокол № 1.

Перша проректорка, голова методичної ради
університету, кандидатка наук з державного
управління, доцентка
27 серпня 2025 року

Ірина КОВТУН

ЗМІСТ

	Стор.
1. Опис навчальної дисципліни	– 4
2. Заплановані результати навчання	– 5
3. Програма навчальної дисципліни	– 7
4. Структура вивчення навчальної дисципліни	– 8
4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	– 8
4.2. Аудиторні заняття	– 8
4.3. Самостійна робота студентів	– 8
5. Методи навчання та контролю	– 10
6. Схема нарахування балів	– 10
7. Рекомендована література	– 13
7.1. Основна література	– 13
7.2. Допоміжна література	– 13
8. Інформаційні ресурси в Інтернеті	– 13

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань	– 03 Гуманітарні науки
2. Код і назва спеціальності	– 035 Філологія
3. Назва спеціалізації	– 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
4. Назва дисципліни	– Професійна етика перекладача
5. Тип дисципліни	– вибіркова
6. Код дисципліни	– ВК 3
7. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	– перший
8. Ступінь вищої освіти, що Здобувається	– бакалавр
9. Курс / рік навчання	– другий
10. Семестр:	–
денна форма навчання:	третій
заочна форма навчання:	не заплановано
11. Обсяг вивчення дисципліни:	
1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	– 90 (3)
2) денна форма навчання:	
аудиторні заняття (годин)	– 36
% від загального обсягу лекційні заняття (годин)	– 40%
% від обсягу аудиторних годин лабораторні заняття (годин)	– 18
% від обсягу аудиторних годин семінарські заняття (годин)	– 50%
% від обсягу аудиторних годин самостійна робота (годин)	– –
% від загального обсягу тижневих годин аудиторних занять	– 18
% від обсягу аудиторних годин самостійної роботи	– 50%
3) заочна форма навчання:	
загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	– 54
	– 60%
	– 2
	– 4
	Не заплановано
аудиторні заняття (годин)	– -
% від загального обсягу лекційні заняття (годин)	– -
% від обсягу аудиторних годин семінарські заняття (годин)	– -
% від обсягу аудиторних годин самостійна робота (годин)	– -
% від загального обсягу тижневих годин:	– -
аудиторних занять	– -

- самостійної роботи – -
12. Форма семестрового контролю денна форма навчання: залік
заочна форма навчання: -
13. Місце дисципліни в логічній схемі:
1) попередні дисципліни – Практична граматики основної іноземної мови, Практичний курс основної іноземної мови, Практичний курс другої іноземної мови, Основи теорії мовної комунікації, Психологія
2) супутні дисципліни – Практичний курс основної іноземної мови, Практичний курс другої іноземної мови
3) наступні дисципліни – Теорія та практика перекладу, Семантико-стилістичні проблеми перекладу галузевих текстів (цикл юридичних спеціальностей), Семантико-стилістичні проблеми перекладу галузевих текстів (цикл управлінсько-економічних спеціальностей).
14. Мова вивчення дисципліни – Українська

2. Заплановані результати навчання

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни	ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями. ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації). ФК 12. Здатність до організації ділової комунікації.
Програмні результати навчання	ПР 3. Організувати процес свого навчання й самоосвіти. ПР 5. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо. ПР 19. Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.

Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:
1. Знання <i>(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)</i>
1) Основні етичні поняття та принципи;
2) Нормативно-правові акти та міжнародні стандарти;
3) Специфіку етики у різних сферах перекладу;
4) Типові етичні дилеми та шляхи їх вирішення
2. Розуміння <i>(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)</i>

1) Інтерпретувати та пояснювати етичні принципи у професійній діяльності;
2) Розрізняти етичні ризики у перекладацькій діяльності;
3) Прогнозувати наслідки порушення етичних норм;
4) Застосовувати етичні норми у конфліктних ситуаціях
3. Застосування знань <i>(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)</i>
1) Практично застосовувати етичні принципи у своїй діяльності;
2) Аналізувати та вирішувати етичні дилеми у перекладі;
3) Розробляти власний підхід до етичної поведінки;
4) Дотримуватись професійних норм у реальних умовах
4. Аналіз <i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)</i>
4.1) Розбивати інформацію на компоненти та встановлювати взаємозв'язки між ними;
4.2) Виявляти логічні помилки в професійній діяльності перекладача;
4.3) Розрізняти факти та їхні наслідки в контексті професійної етики
5. Синтез <i>(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)</i>
5.1) Поєднувати окремі елементи етичних принципів для створення цілісної концепції;
5.2) Формулювати стратегії етичної поведінки у перекладацькій діяльності;
5.3) Створювати власні варіанти рішень у нестандартних ситуаціях
6. Оцінювання <i>(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)</i>
6.1) Оцінювати важливість професійної етики для перекладацької діяльності;
6.2) Критично оцінювати власні перекладацькі рішення з погляду етики;
6.3) Оцінювати вплив технологій на дотримання етичних стандартів
7. Створення (творчість) <i>(здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатовимірності та альтернативності сучасної культури)</i>
7.1) Розробляти власні професійні стандарти етичної поведінки;
7.2) Генерувати нестандартні рішення для складних ситуацій у перекладацькій діяльності;
7.3) Розробляти тренінги, презентації або буклети для майбутніх перекладачів;
7.4) Створювати кейси та тестові завдання для навчання інших фахівців етичним нормам

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Завдання і значення етики для формування сучасного фахівця.

1. Визначення етики як науки.
2. Предмет, функції, завдання професійної етики.
3. Поняття етики і етикету.

4. Значення етики у професійному та особистісному розвитку.

Тема 2. Професійна етика: сутність, основні принципи та категорії

1. Визначення професійної етики та її значення.
2. Взаємозв'язок загальної етики та професійної етики. Етичні норми та моральні стандарти у професійній діяльності.
3. Чому професійна етика є важливою для різних сфер діяльності?

Тема 3. Вступ до професійної етики перекладача

1. Основні поняття етики та моральних норм.
2. Важливість професійної етики у діяльності перекладача.
3. Етичні принципи та норми перекладацької спільноти.

Тема 4. Права та обов'язки перекладача

1. Права перекладача у професійному середовищі.
2. Обов'язки перекладача перед замовниками, суспільством та колегами.
3. Етичні вимоги до виконання перекладацької роботи.

Тема 5. Конфіденційність та захист даних у перекладацькій діяльності

1. Питання конфіденційності в перекладі.
2. Захист особистих даних та комерційної таємниці.
3. Відповідальність за збереження інформації.

Тема 6. Точність та адекватність перекладу

1. Поняття точності та адекватності перекладу.
2. Виклики і етичні дилеми, пов'язані з адаптацією текстів.
3. Як уникнути свідомого спотворення інформації.
4. Відповідальність за якість та достовірність перекладу перед клієнтом та суспільством.

Тема 7. Етика перекладу в різних галузях

1. Особливості етики в юридичному, медичному, технічному та літературному перекладі.
2. Специфічні етичні виклики у кожній галузі.
3. Значення етики перекладу у професійній діяльності перекладача.
4. Вплив специфіки галузі на етичні норми перекладу.
5. Основні етичні виклики у перекладацькій діяльності.

Тема 8. Авторське право та перекладацька діяльність

1. Основи авторського права у перекладі.
2. Захист інтелектуальної власності та етика цитування.
3. Відповідальність перекладача за порушення авторського права.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин					
		Денна форма навчання					
		усього	у тому числі				
л	п/с		лаб	інд	срс		
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Завдання і значення етики для формування сучасного фахівця.	14	4	4	–	–	6
2	Професійна етика: сутність, основні принципи та категорії	10	2	2			6
3	Вступ до професійної етики перекладача	11	2	2	–	–	7
4	Права та обов'язки перекладача	11	2	2	–	–	7
5	Конфіденційність та захист даних у перекладацькій діяльності	11	2	2	–	–	7
6	Точність та адекватність перекладу	11	2	2			7
7	Етика перекладу в різних галузях	11	2	2			7
8	Авторське право та перекладацька діяльність	11	2	2			7
	Усього годин	90	18	18	–	–	54

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Лекції та Аудиторні заняття (практичні заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани практичних занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в навчально-методичних матеріалах з дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів денної форми навчання включає завдання до кожної теми.

4.3.2. Самостійна робота студентів заочної форми навчання передбачена навчальним планом у формі виконання домашньої контрольної роботи.

4.3.3. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в навчально-методичних матеріалах з дисципліни.

4.3.4 Виконання індивідуальних завдань всіма студентами не є обов'язковим і може

здійснюватися окремими студентами з власної ініціативи або за пропозицією викладача.

4.3.5. Виконання індивідуальних завдань студентами заочної форми навчання передбачено навчальним планом у формі домашньої контрольної роботи, презентації, реферату з пропонованої тематики.

4.3.6. Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в навчально-методичних матеріалах з дисципліни.

4.3.7. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

На практичних заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- вирішення ситуаційних завдань;

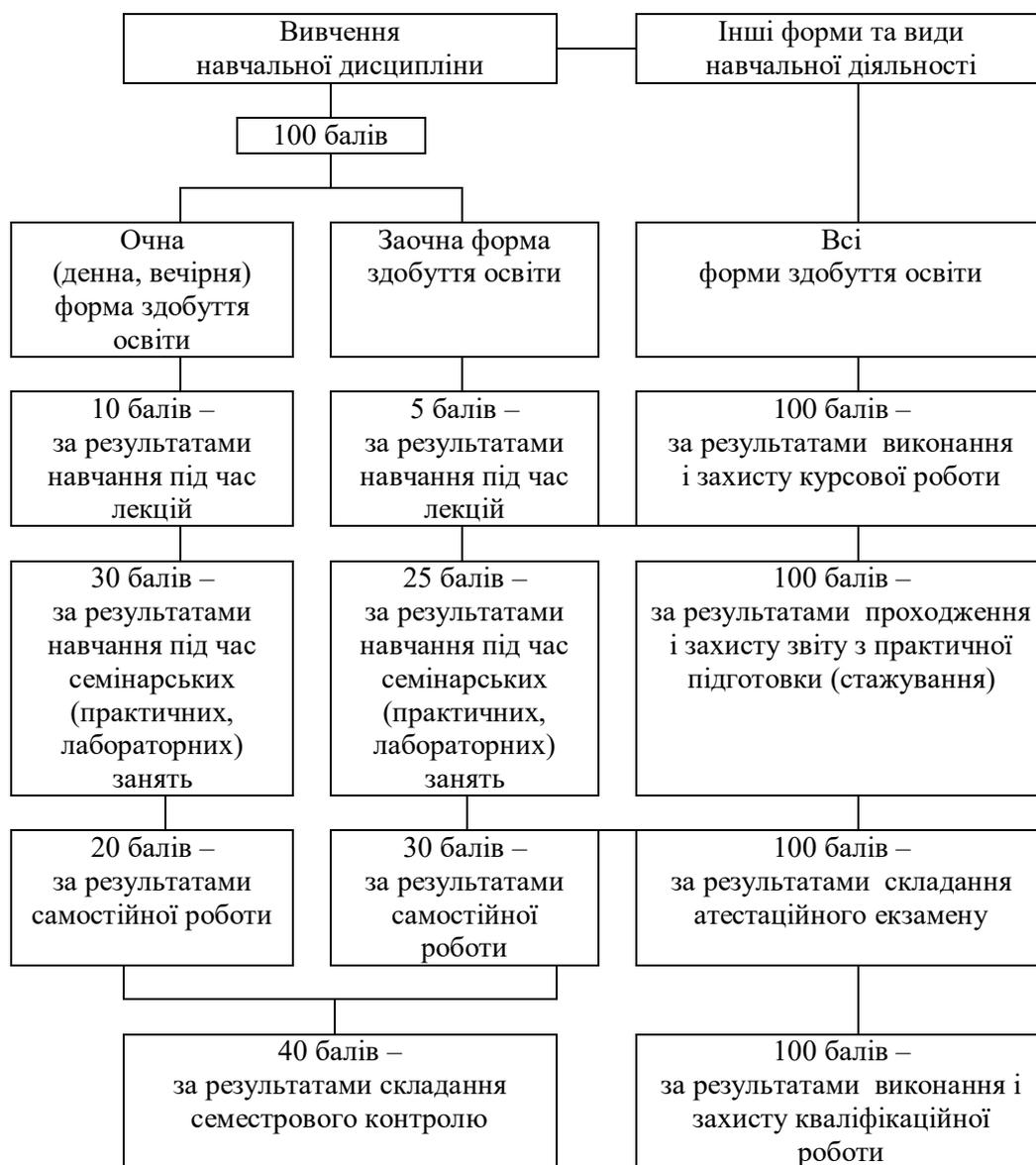
Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

- 1) усне опитування на практичних заняттях;
- 2) підготовка презентацій з пропонуванних ситуацій;
- 3) написання есе та творів-роздумів.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного заліку.

6. Схема нарахування балів

Нарахування здобувачам вищої освіти балів за результатами навчання здійснюється за наведеною на рис. 4.1 схемою, яка визначає максимально можливу кількість балів на підставі результатів навчання за формами навчання, освітнього процесу і контролю.

6.1. Обсяг балів, здобутих студентом під час практичних занять, самостійної роботи студентів та виконання індивідуальних завдань визначаються в навчально-методичних матеріалах з цієї дисципліни.

6.2. У межах поточного контролю здобувач вищої освіти може максимально набрати 60 балів. Сума балів за поточний контроль складається із балів, отриманих за результатами навчання під час лекцій, семінарських (практичних, лабораторних) занять та самостійної роботи здобувача вищої освіти. Якщо навчальним планом

підготовки не передбачено проведення лекцій з навчальних дисциплін або їхній обсяг є незначним (до 6 год.), то бали, передбачені цим пунктом для лекцій, здобувач вищої освіти може набрати під час семінарських (практичних, лабораторних) занять з цієї навчальної дисципліни. Зміна схеми нарахування балів в такому випадку відображається в робочій програмі та силабусі навчальної дисципліни.

6.3. Обсяг балів, здобутих здобувачем вищої освіти під час лекцій з навчальної дисципліни, визначається у пропорційному співвідношенні до кількості відвіданих лекцій. Загальна кількість балів визначається за формулою:

$\sum_l = \text{Фл} / \text{Пл} \times \text{Мах}$, де:

\sum_l – загальна кількість балів;

Фл – кількість фактично відвіданих лекцій;

Пл – планова кількість лекцій, визначена робочою програмою;

Мах – максимальна кількість балів, яку здобувач вищої освіти може отримати за роботу на лекціях.

Контроль відвідування лекцій здійснюється лектором (фахівцем навчального відділу факультету, старостою групи (курсу) за дорученням лектора).

Загальна кількість заокруглюється до числа, кратного 0,1, і виставляється у відповідні документи обліку успішності здобувачів вищої освіти викладачем, який забезпечує проведення лекцій, після останньої лекції. Для визначення кількості балів, набраних здобувачами вищої освіти під час лекцій залежно від кількості лекцій, встановленої навчальним планом та робочою програмою за денною та заочною формами здобуття освіти, рекомендується користуватися відповідно додатками 1 та 2 до цього Положення.

6.4. Здобувач вищої освіти, який з поважних причин був відсутній під час лекції, має право у короткий строк (як правило, до 10 днів) здобути бали, які він міг отримати, відвідуючи і працюючи під час лекції, у порядку, визначеному силабусом навчальної дисципліни.

У виняткових випадках довготривалої відсутності здобувача вищої освіти може розпорядженням декана складатися окремий план консультацій для підтвердження здобуття балів таким здобувачем вищої освіти.

Поважними причинами, визначеними у цьому Положенні, вважаються підтвержені відповідними документами факти хвороби здобувача вищої освіти, членів його сім'ї чи близьких родичів, смерть членів сім'ї чи близьких родичів, виконання громадських обов'язків, відрядження здобувача вищої освіти тощо. Поважність причин для здобувачів вищої освіти заочної форми здобуття освіти визначається також з урахуванням зайнятості за основним місцем роботи. Спори з приводу визначення причини пропуску поважною вирішуються деканом факультету, при цьому його рішення є остаточним і подальшому оскарженню в адміністративному порядку не підлягає.

Здобувачеві вищої освіти, який під час лекції проходив чергування у юридичній клініці, брав участь у наукових, спортивних заходах або залучався до громадської роботи відповідно до наказу ректора або розпорядження декана факультету, при підрахунку балів це заняття враховується як таке, що було відвідане.

6.5. Засвоєння матеріалу лекції перевіряється викладачем, який читає лекційний курс. Форми перевірки визначаються лектором відповідно до робочої програми у силабусі і доводяться до здобувачів вищої освіти перед початком вивчення навчальної дисципліни.

6.6. Кількість балів, здобутих здобувачем вищої освіти під час семінарських (практичних, лабораторних) занять з навчальної дисципліни, визначається за формулою:

$\sum_c = (B_1 + B_2 + \dots + B_n) / n \times K$, де:

\sum_c – загальна кількість балів;

Б – кількість балів, отриманих на одному занятті;

n – кількість семінарських (практичних, лабораторних) занять, визначених робочою програмою;

K – коефіцієнт, який, як правило, дорівнює 7 (для денної форми здобуття освіти) або 6 (для заочної форми здобуття освіти).

Коефіцієнт K може бути іншим з урахуванням специфіки навчальної дисципліни.

4.3.6. За результатами семінарського (практичного, лабораторного) заняття здобувачеві вищої освіти до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,5, яку він отримав протягом заняття.

Бали заносяться до документів обліку успішності здобувачів вищої освіти науково-педагогічним, педагогічним працівником, який провів заняття, одразу після його завершення. У разі виконання здобувачами вищої освіти під час семінарського (практичного, лабораторного) заняття видів робіт, які

передбачають додаткову перевірку викладачем після закінчення заняття, остаточні бали повинні бути виставлені не пізніше третього робочого дня після проведення заняття. Якщо у цей строк бали не виставлені, декан або його заступник з'ясовують причини цього та, в разі відсутності поважних причин, проставляють здобувачам вищої освіти, в яких не виставлені бали, у відповідні графі позначення «0».

6.7. Здобувач вищої освіти, який з поважних причин був відсутній під час семінарського (практичного, лабораторного) заняття має право здобути бали, які він міг отримати під час цього заняття у порядку, визначеному силабусом навчальної дисципліни.

Здобувачеві вищої освіти, який під час семінарського (практичного, лабораторного) заняття проходив чергування у юридичній клініці, брав участь у наукових, спортивних заходах або залучався до громадської роботи відповідно до наказу ректора або розпорядження декана факультету, за його бажанням, виставляється за це заняття 3,5 бали. Рішення щодо більшої кількості балів приймається викладачем, виходячи зі змісту та мети заходу, його тематичної відповідності навчальній дисципліні, характеру та рівня активності здобувача в ньому та ін. При цьому не допускається подвійний обрахунок балів за один і той вид роботи у рамках навчальної діяльності (під час вивчення відповідних навчальних дисциплін), а також позанавчальної діяльності.

Здобувач вищої освіти, який без поважних причин був відсутній під час семінарського (практичного, лабораторного) заняття, на підставі пояснювальної записки та дозволу декана факультету може здобути бали, які він міг отримати під час цього заняття у порядку, передбаченому цим Положенням.

6.8. Оцінювання знань здобувачів вищої освіти під час проведення семінарських (практичних, лабораторних) занять здійснюється за результатами усних відповідей, виконання тестових та відкритих завдань у письмовій або цифровій формі (вручну чи з використанням електронних освітніх платформ), участі в інтерактивних формах роботи, проектної та командної діяльності тощо.

Контрольні аудиторні роботи, виконані здобувачами вищої освіти під час проведення семінарських (практичних, лабораторних) занять, перевіряються викладачем у тижневий строк і зараховуються за результатами їх виконання. Результати виконання здобувачами вищої освіти контрольних аудиторних робіт, що виконуються під час семінарських (практичних, лабораторних) занять, заносяться викладачем до журналу протягом трьох робочих днів.

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основні джерела

1. Бралатан В. П., Гуцаленко Л. В., ЗDIRKO Н. Г. Професійна етика: Навч. Посіб. / В.П.Бралатан та ін. К.: Центр учбової літератури, 2011. 252 с.
2. Варга Н.І., Зикань Х.І., Берта Е.Т. Діловий етикет перекладача (для студентів 3 курсу галузі знань 03 Гуманітарні науки спеціальності 035 Філологія предметної спеціальності 035.071 Філологія. Угро-фінські мови та літератури (переклад включно), перша – угорська освітньо-професійної програми «Угорська мова та література. Англійська мова. Переклад»). Навчально-методичний посібник. Ужгород. ДВНЗ «УжНУ», 2023. 158с.
3. Зусін В.Я. Етика та етикет ділового спілкування. Навчальний посібник: 2- ге вид. перероб. і доп. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 224с.
4. Лазебна Н.В. Конспект лекцій з дисципліни «Фахова компетентність сучасного перекладача» для магістрантів спеціальності 035.04 «Германські мови та літератури (переклад включно)» усіх форм навчання / Укл.: Н. В. Лазебна. Запоріжжя: ЗНТУ, 2018. 30с.
5. Ребрій О. В. (2011). «Образ перекладача» VS «образ автора»: взаємодія чи протидія? Вісник Житомирського державного університету. Житомир: ЖДУ імені І. Франка. Вип. 56. 2011. С.170-174.
6. Ethics of Interpreting and Translating: A Guide to Obtaining NAATI Credentials. Canberra: National Accreditation Authority for Translators and Interpreters Ltd, 2010. 10 p

7.2. Допоміжні джерела

1. Валуєва Н.М. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Вступ до перекладознавства» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 035 «Філологія»/укладач: к.філол.н., доц. кафедри перекладу Валуєва Н.М. Кам'янське: ДДТУ, 2021. 24с.
2. Литвин І. М. Перекладознавство. Науковий посібник. Черкаси: Видавництво Ю. А. Чабаненко, 2013. 288с.
3. Мирошніченко В.М. «Проблеми перекладу «хибних друзів перекладача» з англійської мови на українську». Кандидат філологічних наук, доцент Кафедра ділової іноземної мови та перекладу Національний технічний університет 159 «Харківський політехнічний інститут», 2011. С.43-48.
4. Осадча О.В. Вплив білінгвізму на формування навичок перекладу. Науковий вісник ДДПУ ім.І.Франка. Серія «Філологічні науки». Мовознавство №6, 2016. С.125-127.
5. Черноватий Л. М. Зміст поняття «фахова компетентність перекладача «як складової методики навчання. URL : <http://eprints.zu.edu.ua/11743/1/16.pdf>.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Wasli.org. URL: https://wasli.org/wp-content/uploads/2013/10/78_rid-code-of-ethics.pdf
2. Aiic.org. URL: https://aiic.org/document/10302/T-I_Field_Guide_2012_Ukrainian.pdf
3. En.fit-ift.org. URL: <https://en.fit-ift.org/protectlinguists/>
4. En.wikipedia.or. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/International_Association_of_Conference_Interpreters